

Afdeling: Tværsektorielt samarbejde
Journal nr.: 18/16055
Dato: 11. april 2019

Udarbejdet af: Birgitte Lund Møller
E-mail: blm@rsyd.dk
Telefon: 2920 1281

Notat

Afrapportering af målbillede forår 2019: Udmøntning af rammepapiret om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Regionsrådet godkendte den 26. juni 2017 rammepapiret om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen er foruden en indsats møntet på at skabe bedre vilkår og forhold for borgernes sundhedstilbud lokalt, også et håndtag i udviklingen af Region Syddanmarks organisatoriske sammenhængskraft på tværs af sygehusene.

Rammepapiret udmøntes i to hovedspor. Implementering består således i sygehusenes udmøntningsplaner samt en fælles udmøntning på tværs af sygehusenhederne. Planer for udmøntning på sygehusene drøftes løbende som et fast punkt på dagsordenen på dialogmøder mellem koncerndelingen og sygehusene. Det andet spor i udmøntningen af rammepapiret – udmøntning på tværs af sygehusenhederne – beskrives ligeledes i dette papir. Dette andet spor i udmøntningen udgår fra afdelinger på sundhedsområdet i Regionshuset.

Samtidig har Regionsrådet den 22. maj 2017 tiltrådt et nyt målbilledekoncept. Heri indgår en halvårlig overvejende kvalitativ afrapportering af udmøntningen og fremdriften af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, som også har tilknytning til pejlemærket om samme. Målbilledet om nærhed og sammenhæng er en temaafrapportering i det samlede sæt af målbilleder og indikatorer, og det fremgår, at der vil være fokus på rammepapirets indsatsområder og vurdering af dets betydning for dels patienter og borgere, dels samarbejdet med kommuner og praktiserende læger.

Dette notat er den fjerde afrapportering til Regionsrådet via Udvalget for det nære sundhedsvæsen af målbilledet om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Nedenfor gives en kort oversigt over nogle af de iværksatte initiativer. Beskrivelsen er disponeret som rammepapiret, dvs. efter, om initiativet kan igangsættes af regionen selv eller om det sker i samarbejde med samarbejdspartnere.

Resume

Gennemgangen nedenfor viser, at arbejdet med at udmønte rammepapiret fortsat udvikles. Der er øget fokus på at udbrede virtuelle konsultationer samt virtuel rådgivning og samarbejde mellem sygehuse og kommuner. Herudover er der fokus på og flere initiativer til samarbejde med frivillige. Det sker med afsæt i en kommende politik for frivillighed og medborgerskab som forventes vedtaget af Regionsrådet den 30. september i år. Forebyggelse har fortsat fokus med alle sygehuse som nu er med i Røgfri Fremtid og flere sygehuse arbejder intensivt på indsatsen med at henvise borgere til kommunale forebyggelsestilbud. Endvidere arbejdes der med udekørende funktioner og udvikling af modeller for samarbejde og samdrift. Det sker både ved bilaterale samarbejder med kommuner og ved samarbejde om sundhedshuse med både kommuner og almen praksis. Endelig fremhæves Psykiatrisygehusets arbejde med at styrke den akutte indsats. Sidstnævnte sker både via udbredelse af mobile skadestuer og ved etablering af en udrykningstjeneste som supplement til de psykiatriske skadestuer samt ved afprøvning af regional fremskudt funktion i børn- og ungepsykiatrien.

Sydvestjysk Sygehus

Akutteamet mellem Esbjerg Kommune og Fælles Akutmodtagelse (FAM)

En større udvikling for Sydvestjysk Sygehus er, at akutteamet mellem Esbjerg Kommune og FAM nu er evalueret. I evalueringen fremhæves det, at akutteamet har styrket det tværsektorielle samarbejde og øget tilfredsheden og trygheden i borgernes forløb. Det fælles akutteam begyndte i et samarbejde mellem Sydvestjysk Sygehus og Esbjerg Kommune, og efter et stykke tid har også Fanø Kommune koblet sig på. Det er et eksempel på et tværkommunalt samarbejde om komplekse sundhedsopgaver. Akutteamet er bemanded af sygeplejersker der bygger bro mellem sygehus og hjem. Det betyder, at borgere i de to kommuner oplever et sammenhængende forløb og kan få akut sygepleje i eget hjem.

Udekørende tuberkulosesygeplejersker

Udekørende tuberkulosesygeplejersker fra lungemedicinsk ambulatorie på Sydvestjysk Sygehus laver forebyggende tuberkuloseindsats i områder med dokumenteret høj forekomst af tuberkulose. Sygeplejerskerne har et tæt samarbejde med Esbjerg Kommune og screener for tuberkulose én gang årligt, udfører miljøundersøgelser og udfører behandling i kommunen i en udekørende funktion.

Sygehus Lillebælt

Fokuseret forebyggende indsats

På baggrund af Region Syddanmarks partnerskab i Røgfri Fremtid samt udmeldingen fra Danske Regioner om, at alle patienter skal spørges til deres røg- og alkoholvaner og henvises til kommunale rygestop- og alkoholtilbud, har Sygehus Lillebælt indført metoden (VBA) og hvor borgerne henvises, hvis de ønsker det, med en elektronisk henvisning til et rygestoptilbud i patientens hjemkommune. Indsatsen har været i drift på alle kliniske afdelinger på Sygehus Lillebælt fra oktober 2018, og sygehuset har til og med marts sendt knap 1800 henvisninger til rygestop. Sygehuset har ligeledes igangsat en pilottest på tre afdelinger, hvor man spørger alle patienter om deres alkoholvaner og henviser til kommunale alkoholbehandlingstilbud, hvis patienten ønsker det. Pilottesten kører på de tre afdelinger fra uge 12 – 15.

Strategisk fokus for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen

Sygehusets strategiske fokus er at sætte patienten først, og arbejdet ligger fint i tråd med de mange indsats og det tætte samarbejde, der allerede er etableret, eller som er igangsat, sammen med kommuner og praktiserende læger samt implementeres i relation til de udmeldte principper for nærhedsfinansiering. Sygehuset har fokus på at finde de gode løsninger fx ved at anvende teknologi og tilrettelægge patientforløb, så det giver mening og værdi i den enkelte patients livs- og sygdomssituation. Konkret arbejdes der fx med etablering af hotlines og fælles multidisciplinære konferencer (MDT) med almen praksis, kommunal oplæring, med superviseret gang-træning for borgere med åreforsnævring og gangsmarter samt populationsledelse på tværs i form af projekter om sårbare børn hhv. forbedring af unges mentale og seksuelle sundhed.

Odense Universitetshospital

Telemedicinske løsninger

Odense Universitetshospital har igangsat initiativet ”Implementering af Telemedicinske løsninger” hvorunder der er tre delinitiativer som vedrører dels app’en Mit Sygehus med videokonsultation, dels virtuelle udskrivningskonferencer samt tolkning via video. Formålet er en grundig implementering i klinikken, som bl.a. indeholder undervisning ved uddannede nøglepersoner. Initiativet ledes af en programstyregruppe og støttes af DÆMP-midler (Den ældre medicinske patient) til udgående og rådgivende funktioner i forhold til de medicinske og geriatriske afdelinger.

Tværsektorielt samarbejde om opgaveoverdragelse

Medicinsk afdeling Svendborg og Svendborg Kommune har arbejdet med implementering af samarbejdsaftalen for overdragelse af opgaven vedrørende intravenøs behandling med antibiotika i

praksis. I den forbindelse har man bl.a. identificeret et behov for en central løsning på produktion af færdigpakkede utensilier, hvilket Odense Universitetshospital arbejder videre med.

Sygehus Sønderjylland

Fælles populationsansvaret

På Sygehus Sønderjylland er der i indeværende periode sat et særligt fokus på de indsatser, der er aftalt omkring de enkelte kommuner. Det gælder samarbejdet i Sundhedscenter Haderslev, Samdrift Tønder initiativet og samarbejdet med Aabenraa og Sønderborg kommuner. Initiativer med bilateralt samarbejde rummer mere end ti forskellige indsatser til målgrupper som fx den ældre medicinske patient, borgere med kronisk sygdom eller borgere som er psykisk sårbare, ligesom indsatserne rummer både tidlig opsporing, behandling og pleje, nye tilbud og sundhedsteknologiske løsninger. Det er ambitionen, at sygehuset vil kunne dele viden og sprede konkrete tilbud til andre kommuner.

Forebyggelse

Som led i Region Syddanmarks deltagelse i partnerskabet Røgfri Fremtid er Sygehus Sønderjylland i gang med at implementere Very Brief Advice metoden (VBA), hvor alle patienter spørges til deres rygevaner og henvises til et kommunalt rygestoptilbud, hvis de ønsker det. Det sker med en elektronisk henvisning. Indsatsen indledes i april 2019 med en pilotafprøvning i en afdeling og planen er, at alle medarbejdere på sygehuset inden årets udgang er undervist i VBA metoden og har fået introduktion til at sende elektronisk henvisning til kommunen.

Psykiatrisygehuset

Udekørende funktioner

Generelt har psykiatrien fokus på udekørende funktioner og i 2019 styrker Psykiatrisygehuset den akutte indsats. Det sker dels via udbredelse af mobile skadestuer, som kendes fra Psykiatrisk Afdeling Vejle, og dels via etablering af en udrykningstjeneste som supplement til de psykiatriske skadestuer i Odense, Aabenraa, Esbjerg og Vejle. I børne- og ungdomspsykiatrien samarbejder udekørende teams med bosteder på enkelt-sagsniveau og med familier ved behov. Dette med henblik på at minimere andelen af tvangsindlæggelser. Herudover afprøves en fremskudt regional funktion i børne- og ungdomspsykiatrien i samarbejde med 22 kommuner for at forebygge at psykisk sårbare børn og unge står uden indsatser.

Videreudvikling af sundhedshuse

Psykiatrisygehuset har fokus på udvikling af samarbejde omkring sundhedshuse. Sammen med Sydvestjysk Sygehus deltager Psykiatrisygehuset i en videreudvikling af samarbejdet i Brørup Sundhedscenter. I Haderslev er psykiatrien med i et udvidet samarbejde i Haderslev Sundhedscenter. Dette for at styrke sammenhængen for særligt sårbare borgere med kronisk sygdom, der har brug for en tværsektoriel indsats inden for psykiatri og somatik. Region Syddanmark og Fredericia Kommune har indgået en partnerskabsaftale på psykiatrimrådet som skal være med til at sikre et mere sammenhængende psykiatritilbud til borgere med psykisk sårbarhed og psykiatriske sygdomme. I Middelfart samarbejder Psykiatrisygehuset og kommunen bl.a. i ansøgning om puljemidler til etablering af et sundhedshus i Middelfart.

1. Initiativer, regionen tager ansvaret for

Den første række af initiativer er initiativer, som alene kan besluttes og igangsættes af regionen.

1.1. Lokal blodprøvetagning og andre konkrete serviceydelser

I budgetforliget for 2017 nævnes det, at konkrete serviceydelser som fx blodprøvetagning kan foregå lokalt, hvor borgerne oplever lang transporttid, eller hvor udsatte grupper har svært ved transporten.

Regionsrådet har godkendt etablering af decentrale røntgenfunktioner i Haderslev Sundhedshus og Brørup Sundhedscenter samt som en mobil enhed i Trekantsområdet. Decentral røntgen i Brørup og Haderslev blev etableret i september 2018. Den mobile enhed er indført den 1. januar 2018 i Sygehus Lillebælt som en udekørende røntgenfunktion. Fra d. 1. januar 2018 og frem til og med september 2018, er der kørt ud til 280 undersøgelser spredt i alle hjørner af Sygehus Lillebælts optageområde. Indsatsen vurderes allerede som en stor succes og har modtaget stor opmærksomhed lokalt, regionalt, nationalt og internationalt. Decentral røntgen forventes evalueret i 2020-2021.

Herudover har Regionsrådet, i forbindelse med lukningen af Fredericia Sygehus, besluttet at etablere et lokalt tilbud om blodprøvetagning i Fredericia Sundhedshus. Tilbuddet har pr. 1. december 2018 været i drift i to år. Derfor gennemføres i øjeblikket en evaluering, som skal belyse anvendelsen af blodprøvetagningsfunktionen i Fredericia Sundhedshus med hensyn til at vurdere aktiviteten før og efter etableringen – i perioden 2015 til 2018. I den forbindelse belyses også mønstre og tendenser i øvrige blodprøvetagningstilbud, eksempelvis på sygehuse og i almen praksis. Herudover afdækker evalueringen, om implementeringsprocessen og det tværsektorielle samarbejde om blodprøvetagningsfunktionen giver anledning til overvejelser og anbefalinger om, hvordan lokal blodprøvetagning kan styrke udvikling af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

På Sydvestjysk Sygehus pågår der i øjeblikket i samordningsfora en dialog om de kommunale akutfunktioners tilknytning til den laboratoriemedicinske kvalitetsordning. Endvidere har Odense Universitetshospital og Ærø Kommune indgået aftale om at den kommunale akutfunktion på Ærø kan benytte laboratoriefunktionen på Ærø Sygehus. De kommunale akutfunktioner på Fyn og øer er kommet med i den laboratoriemedicinske kvalitetsordning.

1.2. Anvendelse af speciallægers og andre specialistkompetencer

Specialistkompetencerne hos læger, sygeplejersker og andre sundhedsfaglige efterspørges løbende fra kommuner og almen praksis. Dette foregår allerede i et stort omfang på ad hoc-basis, relateret til konkrete indlæggelser, og alle sygehuse har nu etableret speciallæge hotline til almen praksis.

Sygehusene i Region Syddanmark yder rådgivning inden for hygiejneområdet. Der har i Sygehus Sønderjylland været både undervisning og audits siden sidste afrapportering.

Odense Universitetshospital har en åben invitation til praktiserende læger og kommuner om at søge rådgivning ved sygehusets specialister. Kommunerne trækker løbende på ambulatoriers ekspertise. I rådgivningen indgår der bl.a.;

- Rådgivning af hjemmesygeplejersker ved udskrivelser fra Geriatrisk Afdeling i Svendborg
- Rådgivning af Odense Kommunes akutfunktion v. specialister fra Fælles Akutmodtagelse
- Sårspecialister rådgiver kommunens sårsygeplejersker
- Speciallist rådgivning fra Afdeling for Medicinske Mavetarmsygdomme (Afd. S) i forbindelse med parenteral ernæring i hjemmet
- Hospice Sydlyn tilbyder virtuel konsultation til terminale patienter bosat på Ærø. Der benyttes en

hospicestue på Sygehusenhed Ærø

- Neurologisk Afdeling N rådgiver kommuner ved udskrivningskonference for patienter med senhjerneskade
- Geriatrisk Afdeling G i Svendborg har vidensdeling om demens med Svendborg Kommune

Aktuelt giver Geriatrisk Afdeling G på Odense Universitetshospital rådgivning til sundhedsfagligt personale på rehabiliteringscenter Lysningen Odense Kommune via video i app'en Mit sygehus. Rådgivningen sker i forbindelse med at geriatiske patienter udskrives. Herudover arbejder man på at udbrede tilbud om virtuelle konsultationer for mennesker med KOL og for hæmatologiske patienter.

Sydvestjysk Sygehus har en telefonisk hotline målrettet almen praksis og tilbyder specialistrådgivning indenfor reumatologi, hæmatologi, endokrinologi, hjertemedicin, lungemedicin, gastroenterologi, nefrologi, onkologi, hæmodialyse, neurologi, radiologi og kirurgi. Der er også mulighed for at få en subakut tid til patienten i stedet for indlæggelse, enten via Fælles Akutmodtagelse eller efter aftale med bagvagt med speciale indenfor fx reumatologi, lungemedicin, gastroenterologi og neurologi.

Palliativt team ved Sydvestjysk Sygehus har i 2018 udbudt et todages kursus i palliation målrettet kommunale hjemmesygeplejersker. Der var stor søgning til kurset som også fik positiv evaluering, hvilket er grunden til at der er tilrettelagt yderligere to kurser i 2019.

I forbindelse med implementering af overenskomsten for praktiserende læger og nye forløbsprogrammer for mennesker med KOL og diabetes, har Sydvestjysk Sygehus tilrettelagt en række fyraftensmøder og brush-up kurser om KOL og diabetes målrettet praktiserende læger og praksispersonale. Herudover har sygehusets speciallæger, sygeplejersker, terapeuter og diætister tilrettelagt praktikforløb, kompetenceudvikling og temaeftermiddage i samarbejde med kommunerne. Det er også sket som led i implementering af de nye forløbsprogrammer samt ved overdragelse af den specialiserede patientuddannelse og rehabilitering. Formålet med disse kompetenceudviklingsinitiativer er at ruste de kommunale samarbejdspartnere til de nye opgaver og den nye patientgruppe, men også at styrke relationerne og samarbejdet på tværs af sygehus og kommunerne. Herudover faciliterer sygehuset en lang række erfa-netværk til videns- og erfaringsudveksling mellem sygehus og kommunerne. Der findes bl.a. netværk på ernæringsområdet, lungemedicin, neurorehabilitering og sårsygepleje.

Sygehus Lillebælts speciallæger indgår i vid udstrækning i samarbejde med de kommunale aktører. Bl.a. er der iværksat aftale med Fredericia Kommune om patienter med claudicatio intermittens ("vindueskiggersyndrom") i forhold til gangtræning. Tilsvarende projekter fx udekørende stuegang, er igangsat med Vejle og Kolding kommuner bl.a. via de tildelte DÆMP-midler (Den ældre medicinske patient). Sygehuset har oprettet en hotline for praktiserende læger inden for en række specialer fx lungemedicin, hæmatologi, gastromedicin, diabetes og reumatologi, og arbejder struktureret med udbredelse af hotlines til alle sygehusets specialer. Speciallæger eller sygeplejersker rådgiver kommunerne på telefonen. Herudover har Sygehus Lillebælt iværksat Fælles Skolebænk, hvor kommunale medarbejdere og almen praksis inviteres til undervisning i specialistforløb.

Afsluttende kan det nævnes, at Psykiatrisygehuset fortsat tilbyder adgang til speciallægerådgivning. Desuden tilbydes fortsat medicinrådgivning og -gennemgang til kommuner og almen praksis. Rådgivningen underviser bl.a. sundhedspersonale på bosteder og plejecentre.

1.3. Udekørende funktioner

Regionen har gennem flere år og flere steder arbejdet med udekørende funktioner, men området kan udvikles mere. Palliative teams er et eksempel på en udekørende funktion der har eksisteret i flere år.

Odense Universitetshospital har en række udekørende funktioner primært via video, men også ved

fysisk fremmøde. Fx:

- Udekørende funktioner ved sårsygeplejerske
- Hæmatologiske patienter på Ærø konsulterer Hæmatologisk Afdeling X via virtuelt ambulatorium. Aftalen forsøges udbredt til borgere i Svendborg Kommune
- Hæmatologisk Afdeling X har gode erfaringer med at oplære hæmatologiske patienter, med de rette forudsætninger, til at behandle sig selv hjemme.
- Onkologisk Afdeling R foretager hjemmebesøg i forbindelse med visitationssamtaler, symptomscreening, lymfødeme behandling, pårørendesamtaler mm.
- Hjertemedicinsk Afdeling B har telekonsultationer i forbindelse med hjertepatienters INR-målinger (INR målinger er måling af blodstørkningsværdi dvs. den blodfortyndende medicins virkning), pacemakerkontrol, ICD kontrol (ICD er en avanceret pacemaker der overvåger hjerterytmen og kan give terapi og / eller stød til hjertet) mm.

Erfaringer fra brug af app'en Mit Sygehus, videokonsultation, virtuel udskrivningskonference og tele-tolkning har medført, at Odense Universitetshospital har besluttet en grundig implementering af alle tre løsninger under en fællesindsats kaldet "Implementering af telemedicinske løsninger". Det skal ske bl.a. via nøglepersoner i de kliniske afdelinger og implementering ledes af en programstyregruppe forankret i direktionen. Herudover arbejder hospitalet på at udbrede virtuelle konsultationer for patienter med KOL og hæmatologiske patienter.

Udekørende tuberkulosesygeplejersker fra lungemedicinsk ambulatorie på Sydvestjysk Sygehus laver forebyggende tuberkuloseindsats i områder med dokumenteret høj forekomst af tuberkulose. Sygeplejerskerne har et tæt samarbejde med Esbjerg Kommune og screener for tuberkulose en gang årligt, udfører miljøundersøgelser og udfører behandling i kommunen i en udekørende funktion.

Intensivafdelingen på Sydvestjysk Sygehus har sammen med Varde Kommune udviklet et samarbejde om terminale intensivpatienter, der ønsker at dø hjemme. Samarbejdet er nu udbredt, så sygeplejen i både Varde, Billund, og Vejen kommuner tager intensivpatienter hjem. Det indebærer blandt andet, at intensivsygeplejersker følger patienten hjem og sikrer en tryk overlevering til sygeplejen i kommunen. Herudover har sygehuset en udekørende sygeplejerske som besøger patienter i eget hjem ved opstart af hjemmedialyse og ved et årligt hjemmebesøg. Der arbejdes på en udbredelse i brugen af videokonsultation til patienter i hjemmedialyse.

På Sydvestjysk Sygehus har man endvidere, efter forbillede fra Odense Universitetshospital, etableret et tilbud til familier med et for tidligt født barn i sondeernæring. I stedet for fortsat indlæggelse, tilbydes familien at komme hjem og få konsultationer i eget hjem ved en specialsygeplejerske fra afdelingen. Som supplement tilbydes nu også videokonferencer mellem familierne og personalet på afdelingen.

Sygehus Lillebælt har et udekørende apopleksiteam, der henholdsvis følger patienter hjem og har fokus på patientens genoptræning. Initiativet forventes udvidet til andre neurologiske patientgrupper. Som en konsekvens af de aftalte DÆMP-midler (Den ældre medicinske patient), har sygehuset implementeret udekørende funktioner fx;

- 'Kom trygt og sikkert hjem' hvor sygeplejersker fra Medicinsk Afdeling følger den ældre medicinske patient med behov for støtte helt hjem ved udskrivelse, ligesom der er en udekørende stuegangsfunktion og udveksling af sygeplejersker
- Tidlig opsporing og behandling af komplikationer hos patienter med hoftenær fraktur udskrevet til plejecentre
- Hoftenære frakturer, hvor samarbejdet har udgangspunkt i kommunal oplæring i et fælles "dag til

- dag program" vedrørende patientens første 14 dage efter udskrivelsen
- Optimeret behandling af patienter med iltbehandling i eget hjem
 - Udveksling af sygeplejersker for at udvikle samarbejdet mellem sektorer samt imødekomme behov og problemstillinger hos den ældre medicinske patient i sektorovergangene
 - Superviseret gangtræning, hvor formålet er at etablere et kommunalt tilbud, ved kommunal oplæring, med superviseret gangtræning for borgere med åreforsnævring og/eller gangsmærter med henblik på forebyggelse af, at tilstanden forværres

Herudover opretholder Sygehus Lillebælt ligeledes udefunktionen for karkirurgi og onkologi på de øvrige jyske sygehuse med henblik på lægedækning af specialerne her.

Sygehus Sønderjylland arbejder i tæt samarbejde med kommunerne på en kortlægning og videreudvikling af både allerede etablerede og kommende udgående funktioner for at understøtte samarbejdet og samspillet mellem sygehuset og kommunernes tilbud. Sygehus Sønderjylland har blandt andet følgende udekørende funktioner:

- Hjemmebesøg hos mennesker med stomi. Tilbuddet understøtter løsninger på stomipleje til patienter, der er alment svækkede og ikke kan møde i Stomiambulatoriet. Det sker oftest i samarbejde med hjemmesygeplejen
- Udekørende Palliativ team. Indsatsen har som mål at lindre patienter og pårørendes lidelser, uanset om det er af fysisk, psykisk, social eller eksistentiel/åndelig art. Indsatsen sker i overensstemmelse med patienternes ønsker, den er tværfaglig, helhedsorienteret og specialiseret. Når patienten er tilknyttet og har kontakt med hjemmesygeplejen, samarbejdes der tæt med dem.
- Tidligt hjemmeophold (THO). Tilbuddet er til forældre med for tidligt fødte børn som sikrer, at familierne kan være i eget hjem. Barnets trivsel vurderes og planen for udtræning af sondemad justeres herefter. Erfarne neonatal-sygeplejersker vejleder barnets mor i at give sonde, i amning og der ydes rådgivning om pleje og stimulering af det præmature barn. Ved behov kan barnet blive set af en børnelæge. Der samarbejdes med den kommunale sundhedspleje ved behov.
- Tilbud til patienter i hæmodialyse i hjemmet. Sygehusets personale vejleder patienter ved opstart af hæmodialysen og sørger for relevant opfølgning, tjekker varelager, sikrer tilfredsstillende hygiejne, repeterer teori/praksis, vejledning ved stikkeproblematikker mm.

Psykiatrisygehuset styrker i 2019 den akutte indsats. Det sker dels via udbredelse af mobile skadestuer, som kendes fra Psykiatrisk Afdeling Vejle, dels via etablering af en udrykningstjeneste som supplement til de psykiatriske skadestuer. Mobile skadestuer udbredes til alle afdelinger med akutmodtagelse. Det betyder, at der foruden i Vejle, vil være mobile skadestuer i Aabenraa, Esbjerg og Odense. Mobile skadestuer tilbyder kontakt – telefonisk, via video eller ved besøg. Det sker indenfor 24 timer, uanset om det er i den akutte fase, eller som opfølgning efter indlæggelse. Mobil skadestue starter i marts 2019. Som supplement til dette etableres en regionsdækkende udrykningstjeneste, der kan bistå blandt andet politiet, praktiserende læger og lægevagten med psykiatrifaglige kompetencer og medvirke ved de sværeste tvangsindlæggelser, som forventes at starte op i juni 2019.

Telepsykiatrisk Center arbejder fortsat med projekter, der udvikler og kvalitetssikrer app's, videokonsultationer og internetbaseret understøttelse af behandlingsforløb til patienter i psykiatrien. Børne- og ungdomspsykiatrien i Region Syddanmark har i 2017-2020 fået satspuljemidler til projekt "Styrket Sundhedsfagligt samarbejde". Projektet indebærer etablering af samarbejde med bosteder på enkelt-sagsniveau med henblik på at minimere tvangsindlæggelser særligt fra kl. 15-22. I projektet er der oprettet et udekørende team på hver matrikel i børn- og ungepsykiatrien. Teams har løbende kontakt med den unge og personalet på det socialpædagogiske opholdssted og kan følge den unge både under og efter at de indskrives, ligesom teams har mulighed for at varetage både planlagt og akut behandling på opholdsstedet. Endvidere kan behandlere i teams varetage akut og/eller planlagt

rådgivning og supervision af personale på opholdsstederne. Et fokus i projektet er at opkvalificere de socialpædagogiske opholdssteders viden om psykiske lidelser og psykofarmaka, så de styrkes i deres daglige vurdering af den unges symptomer, medicinens virkning, bivirkning m.m. Det sker via rådgivning og supervision om den unges psykiatriske problemstillinger. Med budgetforlig 2019 styrkes de nuværende mobile teams i børne- og ungepsykiatrien. Tilgængeligheden udvides til alle ugens syv dage fra kl. 15-22 og der sker udvidelse af det udgående tilbud til familier med brug for støtte og rådgivning fx til spisesituationer eller for at udgå indlæggelse og genindlæggelse.

Psykisk sårbare børn og unge og deres familier vil modtage en tidlig tværsektoriel indsats i nærmiljøet, hvor der er fokus på, hvilke behov det enkelte barn har for at kunne bevare tilknytning til hverdagslivet. På langt sigt er formålet med projektet desuden, at den tidlige og sammenhængende indsats for børn og unge forebygger, at mistrivsel og lettere psykiske problemstillinger udvikler sig til svære og komplicerede psykiske lidelser, der kræver behandling i psykiatrien. I projektet udvikles en generisk model for samarbejde, der kan rumme forskellige målgrupper og tage højde for de variationer der er i de 22 kommuners organisering og kapacitet inden for børne- og ungeområdet. Desuden er der fokus på kompetenceudvikling for frontpersonale og pårørende, samt direkte indsatser i et samarbejde mellem psykiatri og kommune i nærmiljøet. Der etableres fire koordinerende sparringsteams med udgangspunkt i Psykiatrisygehusets fire børne- og ungdomspsykiatriske ambulatorier og tilhørende optagekommuner, hvor parterne mødes, og hvor såvel konkrete som generelle sager kan tages op.

Satspuljeprojekt "Tilbage til skole", som har været gennemført i børne- og ungdomspsykiatrien fra 2014 - 2018 i samarbejde med Odense og Esbjerg kommuner, er nu overgået til drift. Psykiatriske teams tager ud på skoler, hovedsageligt i Odense og Esbjerg for at supervisere lærere (og enkelte gange i hjemmet) og øge lærernes kompetencer til at aflæse børn og vurdere, om barnet har en psykiatrisk lidelse. Andre interesserede kommuner i optageområderne har også mulighed herfor.

1.4. Særlig indsats for patienter med flere sygdomme

Der er behov for at styrke sammenhængen internt mellem de forskellige regionale tilbud for patienter med mere end én sygdom. Det kan ske i forsøg eller ved mere driftsunderstøttede og brede indsatser.

Ambulantcenter Svendborg er et fælles ambulatorium for alle afdelinger. Det indgår i profilen for Svendborg Sygehus som specialsygehus for Odense Universitetshospital. Formålet er at koordinere forløbene på tværs af specialer og dermed samle patientens fremmøder på samme dag.

Sygehus Lillebælt arbejder sammen med Fredericia Sundhedshus om et fælles pilotprojekt, hvor der er fokus på fælles multidisciplinære team konferencer (MDT) mellem almen praksis og sygehus med henblik på fælles løsninger og læring på tværs af sektorerne både i forhold til sektor overgange og i forhold til læring i egen sektor.

Ved modernisering af Sønderborg Sygehus er ambulatorietorvet et vigtigt element. Her flyttes ambulatorier ud af afdelinger og placeres samlet omkring sygehusets indgangsparti, så der er let adgang for patienterne. Profilen for Sønderborg Sygehus og et samarbejde med Sønderborg Kommune styrker udvikling af de nære sundhedstilbud. I 2018 er der i gangsat et samarbejde om borgere med kroniske sygdomme. Samarbejdet vil understøtte sammenhæng mellem ambulatorietorvet og de ambulante ydelser på Sønderborg Sygehus og de kommunale forebyggelses og rehabiliteringstilbud. Konkret startes op med kommunale rygestoptilbud i et samarbejde om borgere med KOL (kronisk obstruktiv lungelidelse) og implementering af KOL-forløbsprogrammet.

Sygehus Sønderjylland arbejder også med et KOL-rehabiliteringsprojekt. Formålet er at sygehuset i højere grad henviser nydiagnosticerede KOL patienter til kommunale rehabiliteringstilbud, at patienter tager imod det, samt at både patienter og kommuner får de nødvendige oplysninger fra sygehuset.

Sydvestjysk Sygehus har fokus på at udvikle relevante sammedagsforløb og fællesambulatorier. Dette for at sikre, at patienterne oplever sammenhæng i deres forløb. Det sker fx ved;

- Fællesambulatorium med nefrologi og endokrinologi: Patienter med både diabetes og nyresygdom følges i et fælles ambulatorium
- Bariatrisk klinik: Samarbejde mellem endokrinologi og kirurgi om patienter, der enten er i et præoperativt eller postoperativt bariatrisk forløb om at alle besøg samles på samme dag
- Strumaambulatorium: Samarbejde mellem endokrinologi og nuklearmedicin om sammedags thyreoideascintigrafi og efterfølgende vurdering i endokrinologisk ambulatorium
- Osteoporosebehandling: Sammedags udredning og – behandling
- Nyhenviste patienter med svangerskabsdiabetes: Patienterne ses samme dag af obstretrisk og endokrinologisk sygeplejerske, obstetriker, endokrinolog og diætist
- Diabetiske fodsår: Samarbejde mellem endokrinologi og sårambulatoriet om sammedagsforløb
- Reumatologi: Sammedags udredning og – behandling af patienter med mistanke om forskellige typer gigtsygdomme
- Kronisk inflammatorisk tarmsygdom: Diagnostik og iværksættelse af behandling samme dag

Psykiatrisygehuset har fortsat forløbskoordinatorer ansat. Det sker i forbindelse med implementering af samarbejdsaftalen for borgere med psykisk lidelse og samtidigt misbrug. Opgaven er at koordinere den enkelte patients forløb med relevante aktører i andre sektorer med et særligt fokus på patienter med komplekse problemstillinger. Målet er at styrke samarbejdet med de kommunale sociale akuttilbud og skabe sammenhæng og bedre forløb. Det sker bl.a. i regi af 'Sammen om Psykiatri' som er et toårigt projekt med et formål om at skabe bedre sammenhæng i indsatserne for borgerne. Psykiatrisygehuset holder mininetværksmøder, samarbejds møder og rundbordssamtaler (og via videokonference) med de relevante aktører for at sikre forløbskoordination.

For at styrke det nære sammenhængende sundhedsvæsen vil regionen og kommunerne på Fyn og øerne indgå i et tættere samarbejde for nogle af de svageste i samfundet, hvor der er psykiatrisk lidelse tilstede. Psykiatrisk samordningsforum Fyn (PSOF-F) har i samarbejde med det somatiske samordningsforum Odense Universitetshospital (OUH-SOF) besluttet at iværksætte et toårigt projekt der skal bidrage til at udligne forskellen i middelevealderen for personer med psykiske lidelser sammenlignet med almenbefolkningen. Indsatsen skal understøtte det tværsektorielle samarbejde og et mere sammenhængende forebyggelses- og behandlingsforløb. Formålet med projektet er at opnå systematik i sektorernes KRAM-screening og opfølgning på resultaterne. Dette for at patienter/borgere med psykiske lidelser tager imod forebyggende/behandlende tilbud relateret til deres problematikker i forhold til livsstil (KRAM). Der ansættes en projektleder for en toårig periode til indsatsen med henblik på at anvende den viden der allerede er blevet indsamlet på området og få den udmøntet dette til konkrete handlingsforslag og implementeringsplaner. Der er afsat ca. 1,2 mio. kr. til projektet.

1.5. Samarbejde med frivillige organisationer

På baggrund af Regionsrådets beslutning om at forny den foreliggende Frivillighedsstrategi for Region Syddanmark, har en arbejdsgruppe afholdt workshop med inddragelse af relevante aktører og udarbejdet et udkast til høringsversion af en ny politik for området. Regionsrådet har den 25. marts 2019 godkendt at sende udkast til Politik for frivillighed og medborgerskab i Region Syddanmark i høring i perioden 26. marts til 7. maj. Politikken formulerer de regionale værdier på frivilligområdet og sætter dermed rammen for regionens arbejde med frivillighed og medborgerskab. Det overordnede formål med politikken er, at styrke samarbejdet på frivilligområdet herunder samarbejdet på tværs af sektorer. Politikken erstatter Region Syddanmarks frivillighedsstrategi fra 2015 og træder i kraft efter endelig

politisk godkendelse den 30. september 2019. Politikken har 5 hovedbudskaber:

- Det er attraktivt at være frivillig i Region Syddanmark
- Frivillige indgår som en naturlig del af hverdagen
- Frivillighed har mange former
- Frivillige bevæger sig frit på tværs af region og kommuner
- Frivillighed bidrager til lighed i sundhed

Sammen med politikken er der udarbejdet seks anbefalinger, som har til formål at understøtte arbejdet på frivillighedsområdet i regionen. Én af anbefalingerne omhandler, at der politisk prioriteres midler til at ansætte frivilligkoordinatorer til de fire somatiske sygehuse samt på psykiatri- og socialområdet.

På Odense Universitetshospital har afdelingen for Patient og Pårørende Service udarbejdet en frivilligguide. Der er afholdt inspirations- og netværksmøder for afdelinger og formidlet kontakt mellem afdelinger og frivillige organisationer. En række afdelinger har indgået samarbejde med frivillige organisationer som fx Røde Kors og Ældresagen;

- Geriatrik Afdeling
- Afdelingen for Klinisk Biokemi og Farmakologi
- Urinvejskirurgisk Ambulatorie L
- Ortopædkirurgisk Afdeling O2
- Nyremedicinsk Afdeling Y (Dialysen)

På Sydvestjysk Sygehus er frivillighed en del af den strategiske indsats. Med udgangspunkt i en afdækning af området, er der udarbejdet en procesplan og afholdt møder med organisationerne. Det har kvalificeret planer for fortsat at inddrage frivillige og det har sikret en systematisk organisering af samarbejdet. Samordningsfora ved Sydvestjysk Sygehus har i samarbejde med Psykiatrisk Samordningsfora Vest iværksat en strategisk indsats for at skabe et samarbejde mellem sygehuse og kommunerne på frivillighedsområdet. Fokus er at skabe en brobygningsfunktion som følger borgere ud og hjem fra aftaler i sundhedsvæsenet både i somatisk og psykiatrisk regi.

På Sygehus Sønderjylland er frivillighed og brugerinddragelse en del af den strategiske indsats. Et udvalg for brugerinddragelse har til formål at håndtere og strukturere sygehusets overordnede arbejde med området. Udvalget understøtter sygehusets indsats med at imødekomme brugernes krav på at blive involveret, ligesom udvalget koordinerer og gennemfører aktiviteter, der øger viden om brugerinddragelsens betydning og metoder. Udvalget har Brugerrådet og Frivilligrådet under sig.

Psykiatrisygehuset samarbejder fortsat med frivilligorganisationen 'Headspace' som er et anonymt og gratis rådgivningstilbud til børn og unge i alderen 12-25 år. Aktuelt deltager en patient- og pårørende-repræsentant ved de månedlige ambulante ledermøder i Psykiatrisk Afdeling Vejle og i Aabenraa. Her bidrager de med værdifulde perspektiver og nuancer. Endvidere er lokale patient- og pårørende-råd under etablering i alle afdelinger, hvilket giver mulighed for at drøfte lokale fokusområder med patient- og pårørenderepræsentanter. Børne- og Ungdomspsykiatrien i Odense samarbejder med Røde Kors omkring caféaktiviteter og samvær i afdelingerne. PsykInfo samarbejder med 85 frivillige EN-AF-OS ambassadører der deltager som patient- eller pårørenderepræsentanter i forskellige typer arrangementer og mødefora. Siden 2016 har sygehusledelsen i Psykiatrisygehuset halvårligt inviteret lokalformænd for patient- og pårørendeforeninger til uformelle dialogmøder for at drøfte emner af fælles interesse. Herudover mødes Psykiatrisygehuset med repræsentanter fra patientforeninger og politikere i Psykiatrisk Dialogforum fire gange årligt for at drøfte udviklingstiltag.

2. Initiativer, der kræver samarbejde med praksis og/eller kommuner

Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen udvikles i fællesskab med de aktører der er i det primære sundhedsvæsen. Nedenfor beskrives eksempler på initiativer.

2.1. Udvikling af modeller for samdrift af regionale og kommunale tilbud

Der arbejdes flere steder med at udvikle nye modeller for samdrift mellem aktører i sundhedsvæsenet.

Odense Universitetshospital har etableret fremskudt kommunal visitation i et samarbejde mellem Geriatrisk Afdeling i Svendborg og Fåborg-Midtfyn Kommune for at styrke tværsektorielt samarbejde om ældre medicinske patienter. Kommunen har udbredt sin funktion til også at dække de andre kliniske afdelinger på Svendborg Sygehus.

Odense Kommune placeret sin akutfunktion i Fælles Akutmodtagelse i Odense og der er indgået en samarbejdsaftale mellem Odense Kommune, Fælles Akutmodtagelse og Geriatrisk Afdeling på Odense Universitetshospital. Der arbejdes også med mulighed for et tættere samarbejde mellem Ærø Kommunes akutfunktion på Sygehusenheden Ærø. Yderligere arbejder Ærø Kommune med projekt "Den Digitale Ø", hvor der er fokus på anvendelse af forskellige digitale redskaber.

Virtuelle konsultationer med brug af app'en Mit Sygehus og video er et centralt fokus- og indsatsområde på Odense Universitetshospital. Det sker som alternativ til fysisk fremmøde for patienten. Der er løbende dialog og samarbejde med kommuner og almen praksis for at understøtte dette. Ligeledes arbejdes der med virtuelle(udskrivnings) konferencer i samarbejde med kommunale aktører og almen praksis. Fokus er koordination og "den gode udskrivelse" samt at undgå annullering af udskrivelse.

Odense Universitetshospitals høreklub og Svendborg Kommunes høreklub har dialog om fælles patientforløb for patienter der bærer høreapparat. Der arbejdes også med modeller for ansættelse af sygeplejersker tværsektorielt med henblik på rekruttering, fastholdelse og kvalitet i behandlingen.

Medicinsk afdeling og Fælles Akutmodtagelse på Odense Universitetshospitalet samarbejder også med Svendborg Kommune om implementering af arbejdsgang for intravenøs antibiotikabehandling i hjemmet. Erfaringerne har vist et behov for en løsning på pakning af utensilier og antibiotika. Det foregår nu i det sengeafsnit patienten udskrives fra. Kommunerne modtager kun korttidsbehandlinger.

Endelig kan det nævnes, at en samarbejdsaftale for virtuel udskrivningskonference mellem Geriatrisk Afdeling G og Medicinsk Afdeling / Fælles Akutmodtagelse i Svendborg samt kommunerne Nyborg, Langeland og Nordfyn forventes godkendt i samarbejdsfora Odense Universitetshospital (OUH-SOF). Formålet er at skabe tryghed for både patienter og pårørende ved udskrivelser, hvor forløbet er komplekst og det forudsættes, at patient og evt. pårørende deltager. Samarbejdsaftalen forventes udbredt til øvrige afdelinger og kommuner.

Sygehus Sønderjylland arbejder sammen med kommuner om projektet 'På forkant'. Formålet er at udvikle og implementere tiltag som dels skaber gode leveår, øger de sårbare ældres funktionsevne og livskvalitet, men som også reducerer eller udskyder antallet af indlæggelser. Herudover gennemføres følgende tre projekter om tværsektorielle "teledialogiske platforme";

- Telemedicinsk løsning til hjemmebesøg i palliative forløb
- Styrket fremmøde til behandling i ambulans psykiatri ved tværsektoriel koordinering om videokommunikation
- Bygge bro for akutte patientforløb. Et tværsektorielt pilotprojekt med fokus på kommunikation og informationsdeling via en telemedicinsk løsning mellem kommuner og akutmodtagelser

I samarbejde med Tønder Kommune er der aftalt to samdriftsinitiativer. Disse har fokus på at udvikle samdrift mellem den kommunale akutfunktion og det medicinske daghospital og samdrift mellem skadeklinikken og en kommunal sygeplejeklinik.

Sydvestjysk Sygehus har i samarbejde med Esbjerg Kommune oprettet et fælles akutteam, hvor også Fanø Kommune har koblet sig på. Teamet er bemandet af sygeplejersker, der bygger bro mellem sygehus og hjem. Det betyder at borgere i de to kommuner oplever et mere sammenhængende forløb og kan få akut sygepleje i eget hjem. Indsatsen er evalueret af VIVE (Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd), og i den nyligt offentliggjorte evalueringsrapport fremhæves det, at teamet har styrket det tværsektorielle samarbejde samt øget tilfredshed og tryghed i borgerforløbene.

Sygehus Lillebælt arbejder med forbedringsspor i forhold til sårbare børn og deres familier. Det sker med udgangspunkt i Den Syddanske Forbedringsmodel i samarbejde med Fredericia, Kolding, Vejle og Middelfart kommuner og almen praksis. Sammen med Vejle Kommune er der afholdt workshop og udviklet en startpakke, som overgår til det øvrige optageområde. Startpakken indeholder;

- Tilbudsoverblik for de gravide og de sundhedsprofessionelle (hjemmeside)
- Quickguides til alle aktører i sektorerne – for at sikre fælles opfølgning og koordinering
- Serviceeftersyn af den elektroniske kommunikation, rygestoptilbud til patienter og pårørende
- Styrket relationel koordinering – øget kommunikation mellem sektorerne.

Herudover samarbejder Sygehus Lillebælt med Fredericia og Vejle kommuner om projekt 'Fælles Populationsansvar'. Projektet løber fra den 1.januar 2018 – 31.december 2019. Det er eksplorativt og den tværsektorielle styregruppe har med udgangspunkt i sundhedsprofilen valgt at sætte fokus på at forbedre unges mentale og seksuelle sundhed i afgrænsede boligområder i begge kommuner. Konkret åbner der i regi af projektet en ungemodtagelse i Fredericia Kommune ved navn UngMod Fredericia. Formålet er at øge de unges seksuelle sundhed. Tilbuddet har åbent fem timer tirsdage og onsdage og er bemandet af en regional sygeplejerske/sexolog og gynækolog samt en sundhedsplejerske. Projektet evalueres i ultimo 2019. Der arbejdes med tilsvarende i samarbejde med Vejle Kommune.

Sygehus Lillebælt har ligeledes i samarbejde med Kolding Kommune initieret et tværsektorielt forløb for patienter der er terminale. Her er der fokus på deres sidste tid. Formålet er, at de tre sektorer sikrer et mere hensigtsmæssigt og borgervenligt forløb for både borger og pårørende.

Psykiatrisygehuset har arbejdet med værdibaseret styring i Psykiatrisk Afdeling Odense. Det har øget samarbejdet med praktiserende læger og kommuner om at skabe tværsektorielle patientforløb, der giver værdi for patienten. Blandt konkrete tiltag var møder, undervisning og samarbejde med en bred vifte af samarbejdspartnere i kommunerne. Projektet er afsluttet og virkningsfulde elementer er i drift.

I forbindelse med budgetforlig for 2019 er det besluttet at styrke samarbejdet mellem psykiatri og arbejdsmarkedet med henblik på at opretholde patienternes tilknytning hertil. Der er behov for at gentænke og udvikle samarbejdsstrukturer i snitfladen mellem aktører og fortsat styrke tværsektorielle forløb, herunder udvikle og udbrede eksisterende erfaringer med afsæt i lokale behov. Psykiatrisygehuset har flere igangværende projekter og indsatser, der skal styrke samarbejdet med arbejdsmarkedsområdet og sygehusets afdelinger. Sygehuset har fået til opgave at indgå dialog med kommuner om udvikling af nye lokale initiativer til lignende samarbejde og der vil løbende komme forslag. Konkret samarbejder Psykiatrisk Afdeling Vejle med Vejle Jobcenter om udvikling og afprøvning af et integreret samarbejde efter IPS-metoden (Individual Placement and Support), som en del af pakkeforløbet for angst og depression. Derudover er der samarbejde mellem Psykiatrisk Afdeling Svendborg samt Langeland og Svendborg kommuner. Her er der frikøb af en medarbejder fra psykiatrien til ugentlig tilstedeværelse i jobcentrene for at rådgive og understøtte en parallel indsats.

Et generisk forløbsprogram for borgere med angst og depression er udviklet og implementeret i et projektsamarbejde mellem Psykiatrisk Afdeling i Aabenraa og jobcentre i sønderjyske kommuner. Projektet er afsluttet, og indsatserne videreført i drift i afdelingen og tilpasset de enkelte kommuner.

PsykInfo arbejder for at fremme unges trivsel på ungdomsuddannelserne. Det sker ved undervisning af elever, lærere og forældre i psykisk sundhed og mestring. En del af indsatsen er at give lærere og studievejledere et kompetenceløft i metoder til at hjælpe de unge. Frivillige "En af Os" ambassadører tilknyttet PsykInfo i Region Syddanmark arbejder for at afstigmatisere psykisk sygdom blandt andet ved at holde oplæg for interesserede uddannelsessteder, arbejdspladser og jobcentre om at leve med psykisk sygdom. I efteråret 2018 påbegyndte Psykiatrisygehuset et projekt med Esbjerg og Fredericia kommuner om at få unge med psykisk sårbarhed tættere på uddannelse og arbejdsmarkedet. Projektet udvikles i tæt samarbejde med unge psykisk sårbare og bygger således på deres behov.

Psykiatrisk Afdeling Vejle arbejder sammen med Vejle Kommune om screening for demens. Screeningen er målrettet plejecenterbeboere i Vejle Kommune og sker som en del af sygehusets indsats for den ældre medicinske patient.

Endelig kan det nævnes, at Psykiatrisygehuset sammen med de 22 kommuner gennemfører projekt "Sammen om psykiatri" med start november 2018. Det overordnede formål er at skabe bedre sammenhæng i indsatser for borgere, som modtager hjælp fra såvel behandlings-psykiatrien som fra det regionale og kommunale socialområde. Foruden et fælles kompetenceløft sætter projektet ekstra fokus på samarbejdet for udvalgte borgere med komplekse problemstillinger i den enkelte kommune. I første fase indgår Haderslev, Aabenraa og Odense kommuner samt psykiatrien i Odense og Aabenraa. På sigt udvides projektet til alle kommuner og alle voksen-psykiatriske afdelinger

2.2. Videreudvikling af sundhedshuse

Regionsrådets rammepapir om udvikling af det nære og sammenhængende sundhedsvæsen har givet sundhedshuse en ny strategisk betydning, hvor sundhedshuse ses som en fysisk ramme for arbejdet med at udvikle det nære og sammenhængende sundhedsvæsen. Sundhedshuse blev oprindeligt etableret for at løse udfordringer med lægedækning i bestemte områder af regionen. Det skete i 2011 med den første statslige pulje. Siden har regionen egenfinansieret og etableret sundhedshuse, og flere steder er lokal- og socialpsykiatrien flyttet under samme tag. Regionsrådet godkendte marts 2018 strategi og guideline for Samarbejde om sundhedshuse i Syddanmark. Strategien peger på, at Region Syddanmark med sundhedshusene ønsker at være til stede lokalt og etablere sundhedstilbud tæt på, hvor borgerne bor og lever. Den peger også på, at indholdet og samarbejdet i sundhedshusene afhænger af lokale behov. Det betyder, at funktioner i sundhedshusene kan være forskellige.

I Region Syddanmark er der 12 sundhedshuse placeret i ni kommuner (Fredericia, Haderslev, Sønderborg, Langeland, Nordfyns, Esbjerg, Tønder, Vejen og Ærø). Der er politiske styregrupper i Haderslev, Vejen, Fredericia, Tønder og Ærø. Herudover er der bilateralt samarbejde med politisk styregruppe i Sønderborg Kommune.

I marts 2019 har Region Syddanmark ansøgt om midler fra Sundheds- og Ældreministeriets pulje til læge- og sundhedshuse i samarbejde med syv kommuner (Varde, Middelfart, Fredericia, Aabenraa, Haderslev, Faaborg-Midtfyn, og Odense). Herudover har Region Syddanmark sendt to regionale ansøgninger om regionale funktioner i Brørup Sundhedscenter samt et sundheds- og lægehus i Grindsted, ligesom der er sendt en samarbejdstilkendegivelse til Nyborg Kommune vedrørende sundhedshus i Nyborg By.

I Brørup Sundhedscenter pågår der aktuelt en videreudvikling af samarbejdet, hvor en politisk styregruppe bestående af kommunale og regionale politikere drøfter forslag til potentielle nye

samarbejder mellem aktørerne på sundhedscentret. Psykiatrisygehuset deltager sammen med Sydvestjysk Sygehus i en videreudvikling af samarbejdet i en administrativ styregruppe.

Region Syddanmark og Haderslev Kommune udarbejdede i foråret 2017 et oplæg til et udvidet samarbejde i Haderslev Sundhedscenter. Formålet er at styrke sammenhængen for særligt sårbare borgere med kronisk sygdom, der har brug for en tværsektoriel indsats inden for psykiatri og somatik. I første omgang er det borgere med KOL, diabetes og behov for genoptræningsforløb. Målsætningen er at løfte tilbuddet til patienterne med fokus på såvel at forebygge sygdom som at højne patienternes sundhedstilstand. I et joint venture samarbejde er der mellem region og kommune ansat en projektkoordinator pr. 1. september 2018. Samarbejdet med Sundhedscenter Haderslev omhandler;

- Tidlig Opsporing (KOL og Diabetes). Hensigten med indsatsen er at klæde frontpersonalet i kommune og lokalpsykiatri på til at identificere symptomer på/screene for KOL (via et spørgeskema) hos de borgere, som de er i kontakt med
- Behandling og rehabilitering (KOL og Diabetes). Formålet med indsatsen er at sikre, at KOL-indsatsen er koordineret, og at patienterne har et nært og sammenhængende forløb
- Netværk (KOL og Diabetes). Formålet er at understøtte den samlede rehabiliteringsindsats ved at styrke netværk og mestringsevne for mennesker med KOL og deres pårørende.

Samarbejdet udvikles løbende både formelt og uformelt. Formelt via tværfaglige og tværsektorielle samarbejdsfora, fælles temadage og arrangementer samt uformelt via snak i gangene eller over frokosten i den fælles kantine. Kendskabet til hinanden og tilbuddene i centeret er med til at øge samarbejdet på tværs. Fx oplever sygeplejeklinikken i stigende grad, at bl.a. social- og lokalpsykiatri samt Rusmiddelcenter kommer forbi sygeplejeklinikken med særligt sårbare borgere. Der er ca. 100 ansatte i huset. Sundhedscentret har et dagligt besøgstal på ca. 200. Medarbejderne oplever stigende aktivitet og efterspørgsel, hvilket bl.a. betyder, at åbningstiden er udvidet fra 07:30–16:00 til nu at være 07:00-20:00 hver aften samt onsdag til 21:30. Centerets lokaler bliver også brugt af frivillige og foreninger, som gratis kan låne træningssale, træningskøkken og mødelokaler.

I det fælles kommunale-regionale sundhedshus i Fredericia arbejdes der fortsat med udvikling af profil og initiativkatalog. Flere initiativer er sat i gang fx superviseret gangtræning og seksuel sundhed for unge. Herudover bidrages der til en række patientskoler og et rådgivningscenter vedrørende demens.

På psykiatrimrådet er der indgået en partnerskabsaftale mellem Region Syddanmark og Fredericia kommune. Der er også nedsat en styregruppe med repræsentation fra region og kommune, og etableret kontakter til civilsamfund der kan understøtte udvikling af psykiatrien. I løbet af efteråret gennemføres en række aktiviteter, der skal indsamle viden om deres erfaringer og oplevelser af den samlede psykiatri fra borgere, medarbejdere og andre aktører. Den fælles indsats har stor betydning for, at mennesker med psykisk sårbarhed og sygdom kan blive så raske og velfungerende, at de kan leve deres liv og tage del i samfundet. Partnerskabet skal være med til at sikre et mere sammenhængende psykiatritilbud til borgere med psykisk sårbarhed og psykiatriske sygdomme. Der lægges op til, at samarbejdet tager afsæt i et borgernært perspektiv med udgangspunkt i borgernes egne oplevelser og erfaringer. En langsigtet ramme for samarbejdet giver mulighed for at afprøve modeller og evaluere dem undervejs. Målgruppen er mennesker med psykisk sygdom i Fredericia, der indgår i et behandlings- og rehabiliteringsforløb. Målsætningerne for samarbejdet er;

- Levetiden for mennesker med psykisk sygdom skal på niveau med baggrundsbefolkningen
- Livskvaliteten for mennesker med psykisk sygdom skal på niveau med baggrundsbefolkningen
- Bedre sammenhæng på tværs af behandlings- og socialpsykiatri
- Bedre forebyggelse af psykisk sygdom

Psykiatrisygehuset samarbejder med Middelfart Kommune og i den forbindelse blev der den 20. februar 2019 afholdt en visionsworkshop, hvor Psykiatrisygehuset deltog sammen med repræsentanter fra Middelfart Kommune, praksisområdet og Sygehus Lillebælt. På baggrund af et idéoplæg fra i 2018 og workshoppen, har en arbejdsgruppe udarbejdet ansøgning om midler fra ministeriets pulje til læge- og sundhedshuse til etablering af et sundhedshus i Middelfart som nævnt i afsnit 3 punkt 2.2.

2.3. Fælles data

Der er brug for yderligere udveksling af data på tværs af sektorerne, som kan være med til at drive fælles udviklingsarbejde om særlige patientgrupper.

Der er på nuværende tidspunkt initiativer i gang flere steder i regionen, som handler om at arbejde ud fra fælles datagrundlag. Fælles data er fx afsæt for opstart af initiativer i Fredericia Sundhedshus. Der er imidlertid betydelige vanskeligheder med at sikre fremdrift på dette område. Blandt andet er den ændrede sundhedslov ikke klar på, hvem og hvordan der kan arbejdes med og analyseres på fælles data på tværs af sektorerne.

I forbindelse med at nogle kommuner kan konstatere, at deres medfinansiering er øget betydeligt, har flere kommuner bedt om at få data fra Odense Universitetshospital og Region Syddanmark. Det er data som kommunerne ikke selv kan trække eller skaffe ad anden vej. Data omhandler stationær og ambulant aktivitet fordelt på aldersgrupper og gennemsnitlig medfinansiering pr. borger. Odense Universitetshospital leverer data om aktivitet, DRG afregning og kommunale medfinansiering.

Sygehus Lillebælt har, som pendant til implementeringsgrupperne under samordningsfora, etableret udvalget 'Sund Økonomi'. Her drøftes de økonomiske konsekvenser af tiltag, ligesom der drøftes aktivitets- og kapacitetsudvikling og konkrete tværsektorielle sager. Sydvestjysk Sygehus har en lignende implementeringsgruppe også placeret i regi af samordningsfora.

2.4. Understøtte tættere kliniksamarbejde med almen praksis

Tættere samarbejde, jobbesøg eller efteruddannelsesforløb kan være midler til at understøtte et tættere kliniksamarbejde mellem almen praksis og sygehusene.

2.5. Almen praksis tæt på daglige ledelse og prioritering i det lokale sundhedsvæsen

Tættere planlægning og formentlig et stærkere flow for opgaver understøttes ved, at sygehusenes ledelser inviterer almen praksis tættere ind i ledelse og prioritering i sygehusene.

Almen praksis er inddraget i en række tiltag via praksiskonsulentordningen, i samordningsfora, på bilateale møder med kommuner og fælles møder for praktiserende læger. Odense Universitetshospital ser på modeller for tilknytning af kommunale praksiskonsulenter i de kommuner som ikke har en.

Sydvestjysk Sygehus har praksiskonsulenter, som deltager aktivt i forskellige udviklingsprojekter der vedrører samarbejdet mellem sektorerne fx patientansvarlig læge.

Sygehus Lillebælt inddrager almen praksis i det strategiske arbejde med programplaner vedrørende Patienternes Kræftsygehus og afholder løbende fælles dialogmøder, hvor strategiske prioriteringer om røg, sårbare børn og den ældre medicinske patient drøftes. Herudover indgår almen praksis endvidere i projekter eller indsatser i samordningsfora og i implementeringsgrupper.

Endelig er praksiskoordinatoren i Sygehus Sønderjylland medlem af flere af sygehusets interne råd og udvalg. I december 2018 indledte sygehusets direktion en besøgsrunde hos almen praksis, hvor der

forventes besøg hos alle praktiserende læger i løbet af 2019. Besøgene er af uformel karakter og med fokus på samarbejdet mellem almen praksis og sygehus.

2.6. Proaktiv investering i systematisk uddannelse og udvikling af almen praksis

Initiativer, der styrker uddannelse og udvikling i almen praksis, kan være en proaktiv investering, som også kan være med til at sikre større ensartethed i ydelser og kompetencer i almen praksis. Der er initiativer i gang indenfor rammer som fx i regi af Kvalitets- og Efteruddannelsesudvalget (KEU). Efter overenskomstforhandlingerne OK18 er der etableret 20 klynger i Region Syddanmark med stort set alle praktiserende læger som medlemmer. Etablering af klyngerne har sat retning for kvalitets- og KEU's arbejde, hvor mere end halvdelen af KEU's økonomiske midler går direkte til at støtte klynger. Klyngeteamet under KEU'-Syd støtter klyngernes arbejde med kvalitetsudvikling af almen praksis. I Syddanmark er der etableret en temagruppe om kvalitet og data med repræsentation fra kommuner, sygehuse og almen praksis. Temagruppens arbejde afhænger af og har tilknytning til det nationale program for klynger. Temagruppen har udarbejdet pjecen Klyngens ABC i Region Syddanmark. Regionalt arbejdes der med på kort og gennemskuelig vis, at kunne beskrive, hvilke typer af data klyngerne har adgang til, og ikke mindst, hvordan klyngerne kan få disse data.

2.7. Populationsledelse på tværs

Med inspiration fra Holland og Skotland foreslås etableret nye former for organisering, der kan løfte samarbejdet lokalt.

Sygehus Lillebælt gennemfører projekt 'Fælles Populationsansvar' i samarbejde med almen praksis, Vejle og Fredericia kommuner fra 1. januar 2018 – 31. december 2019. Formålet er at forbedre unge 13 – 20 åriges mentale og seksuelle sundhed i udvalgte geografiske områder i de to kommuner. Endelig kan det nævnes, at Sygehus Lillebælt, i forbedringssporet i forhold til sårbare børn og deres familier, foretager populationsledelse på tværs i samarbejde med Fredericia, Kolding, Middelfart og Vejle kommuner samt almen praksis. Konkret gennemføres et udpeget spor med Vejle Kommune som forventes udbredt i hele optageområdet. Se mere i punkt 2.1.

2.8. Faglig ledelsesinformation til praksis

Deling af data fra region til almen praksis giver øget mulighed for dialog om variationer og håndteringen af samme fx om forbrug af blodprøver og billeddiagnostiske undersøgelser. Data om forskellige henvisningsmønstre kan ligeledes være ledelsesinformation, som kan være med til at skærpe dialogen om anvendelsen af sundhedsydelser.

Initiativer afventer implementeringen af overenskomsten med almen praksis, som bl.a. indeholder samarbejde om deling af data til tværsektoriel gavn i temagruppen nævnt under punkt 2.7.

2.9. Fælles ledelsesgrupper på tværs af sygehus, praksis og kommune

Ved tættere ledelsesmæssigt og måske økonomisk samarbejde mellem sektorerne vil genindlæggelser og forebyggelige indlæggelser kunne adresseres som en fælles indsats.

Praksisafdelingen har etableret Rekrutteringsteamet, der sikrer en væsentlig betingelse for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, at alle regionens borgere har adgang til praktiserende læge. Det sker ved tæt kontakt til allerede praktiserende læger, der nærmer sig ophør og til kommende og færdiguddannede praktiserende læger.

Praksisafdelingen har også et tværfagligt team bestående af konsulent for fysioterapi, kiropraktik og

lægefaglig konsulent. Aktuelt pågår et fælles arbejde med, at udbrede kendskab til og praktisk samarbejde om de Nationale Kliniske Retningslinjer fra Sundhedsstyrelsen på det muskulo-skeletale område. Samarbejdet har udmøntet sig i allerede afholdte og planlagte møder i alle regionens kommuner. Møderne er fælles mellem kommunens praktiserende læger, fysioterapeuter og kiropraktorer. Der er faglig opdatering og i høj grad mulighed for, at etablere konkret tværfagligt samarbejde mellem almen praksis, fysioterapi og kiropraktik. Pointen er, at borgeren kommer til at opleve samme besked fra alle behandlere, kortere forløb og hurtigere afklaring.

Samme team har også etableret tæt samarbejde med Rygcenter Middelfart for at sikre sammenhæng for borgeren. Et fælles fokusområde er, at undgå gentagelse af allerede udført udredning og undersøgelse, hvilket er i fuld enighed med Praksisafdelingens Kliniske Funktion, hvis sundhedskoordinatorer rådgiver den enkelte kommuner i den enkelte borgers rehabiliteringsforløb. Praksisafdelingen har pågående revision af regionens rygforløbsprogram og er ved, at ansætte ny medarbejder til dette formål. Rygpatienter vil derfor komme til, at opleve nære og sammenhængende forløb hos egen læge, fysioterapi og kiropraktik og praksisafdelingen sikrer sig med revisionen af forløbsprogrammet, at patientens forløb forsat lever op til bedste faglige standard.

På Odense Universitetshospital har direktionen årlige bilaterale møder og fællesmøder om det nære sammenhængende sundhedsvæsen med kommuner på Fyn og øer samt med regionale kommunale praksiskonsulenter. Hospitalet inviterer kommunaldirektører til at indgå i strategiske drøftelser om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen.

I Sygehus Lillebælt har praksisudvalget i år 2018 holdt seminar med fokus på at styrke samarbejdet mellem almen praksis og Sygehus Lillebælt. Første faglige emne som blev drøftet ud fra en samarbejdsvinkel var et tema om den patientansvarlige læge. Ordningen kræver en meget tæt dialog med patientens egen læge, da vedkommende i mange henseender er patientens egentlige koordinerende læge på tværs af sektorer. Ordningen implementeres i Sygehus Lillebælt.

Direktionen på Sydvestjysk Sygehus afholder fortsat bilaterale møder med de enkelte kommuner i sygehusets optageområde. Desuden holder de lokale sundhedsudvalg årligt et udvalgsmøde på sygehuset, hvor direktionen har dialog om status og udvikling af samarbejdet med kommuner.

Psykiatrisygehuset mødes med de 22 kommuner i regi af de lokale psykiatriske samordningsfora. Direktionen har endvidere kvartalsvise møder med psykiatriens praksiskonsulentteam, med henblik på at drøfte det generelle samarbejde.

2.10. Fælles kompetenceudvikling

Fælles kompetenceudvikling har vist, at den ikke kun løfter det fælles kompetenceniveau, men også bidrager til kendskab til hinandens fagligheder, kompetencer, udfordringer og muligheder.

Odense Universitetshospital har en vifte af tilbud med fælles kompetenceudvikling indenfor temaer som fx kommunale akutfunktioner, tryksårssygepleje og ernæring. Herudover er sygehuset med i et nationalt projekt, der skal gøre Svendborg Sygehus demensvenligt. Heri indgår tværsektorielt praksisnært kompetenceløft. Steno Diabetes Center Odense bistår Fyns Diabetesudvalg med implementering af det nye forløbsprogram for mennesker med diabetes, herunder kompetenceudvikling af kommunale sygeplejersker og udvikling af undervisningsprogrammer. Ligeledes indgår kompetenceudvikling som en del af implementeringen af patientforløbsprogrammet for patienter med KOL og diabetes.

I Sygehus Lillebælt er der iværksat initiativer under overskriften Fælles Skolebænk, hvor der i år 2019 arbejdes med følgende aftalte spor;

- Adfærdsforstyrrelser hos demensramte patienter
- Diabetes update som er Diabetesforeningens fagkonference for behandlere og andre fagpersoner, som i deres daglige virke er i berøring med mennesker med diabetes
- Enteral og parenteral ernæring
- Geriatri og delir
- Praksisrelevant kardiologi
- Svær KOL og iltbehandling

Målgruppen er sygeplejersker og SOSU assistenter i Fredericia, Middelfart, Kolding, Vejle, Vejen og Billund kommuner samt i almen praksis.

Sydvestjysk Sygehus er i samarbejde med kommunale aktører, patientforeninger og Syddansk Universitet i gang med at udvikle og implementere fælles kommunikationsmetoder på tværs af kommuner, sygehuse og institutioner. Desuden er et tværsektorielt kompetenceudviklings- og netværksdannelsekoncept undervejs med fokus på patient- og praksisnær forståelse for rammer og vilkår på tværs af sektor-grænser for at løfte det fælles kompetenceniveau.

Alle fire somatiske sygehuse, Psykiatrisygehuset, socialområdet og de 22 kommuner har i samarbejde fået satspuljemidler til implementering af tre nye forløbsprogrammer (ADHD, angst og depression samt spiseforstyrrelser) for børn og unge i 2018-2020. Projektet har fokus på at udbrede kendskab til de tre forløbsprogrammer i kommunalt, somatisk og psykiatrisk regi, samt i almen praksis og på det regionale socialområde. Der afholdes læringsseminarer for relevant repræsentanter fra kommuner, somatik og psykiatri, ligesom der etableres et kommunalt netværk bestående af nøglepersoner på børne- og ungeområdet. Netværket skal fungere som projektlederens sparrings- og kommunikationspartner. Primær målgruppe for interventionerne er frontpersonale som er i kontakt med børn og unge.

Region Syddanmark har fået 5 mio. kr. i tilskud fra Sundhedsstyrelsen til et fælles projekt for Psykiatrisygehuset og socialområdet. Formålet er at udarbejde en integreret samarbejdsmodel for behandling og overgange mellem børne- og ungdomspsykiatri, voksenpsykiatri og bosted for borgere over 18 år med spiseforstyrrelser, som gennemgår særligt komplicerede forløb. Målgruppen er ofte tilknyttet forskellige typer af psykiatriske og somatiske tilbud over en længere periode, og mange vil her opleve adskillige overgange mellem forskellige psykiatriske afdelinger eller til et bosted. Projektet fokuserer derfor på at udvikle en integreret samarbejdsmodel for tværgående behandling og samarbejde. Ligeledes skal der ske et kompetenceløft til medarbejdere, som arbejder med målgruppen. Planen er, at to gange 20 medarbejdere gennemgår et forløb af fem dages varighed, hvor de undervises i MBT (metalliseringsbaseret terapi). Kompetenceløftet skal sikre fælles tilgang og sprog som fundament for samarbejdsmodellen og en fælles plan for borgeren. Målet er, at modellen sammen med et fælles kompetenceløft medfører, at patienterne oplever mere sammenhængende forløb af høj kvalitet.

2.11. Fokuseret forebyggende indsats

Tobak og alkohol er foreslået som fokusområder for et tættere samarbejde mellem region, kommuner og almen praksis. Kommuner og region kan derfor for alvor bidrage til at forbedre folkesundheden.

Regionsrådet godkendte på møde den 19. marts 2018, at Region Syddanmark indtræder i partnerskabet Røgfri Fremtid. Region Syddanmark vil i regi af partnerskabet arbejde med to indsatsområder:

- En styrket indsats med at nedbringe andelen af rygere med fokus på ungdomsuddannelser
- En styrket tobaks- og alkoholindsats på sygehusene

Projektbeskrivelsen for røgfrie ungdomsuddannelser blev godkendt af Regionsrådet 25. juni 2018. Der er udviklet en række materialer og hjemmesiden www.rsyd.dk/rogfrifremtid, ligesom der er holdt tre

opstartsmøder og to kursusforløb i Røgfrit liv – korte samtaler med unge. Fire ungdomsuddannelser og tre produktionsskoler har nu røgfri skoletid. Medio 2019 vil yderligere to ungdomsuddannelser og en produktionsskole være med. Der afholdes i foråret 2019 en række møder med blandt andet flere campusser i regionen, som overvejer fælles indførelse af røgfri skoletid. Det er forventningen, at flere af de syddanske ungdomsuddannelser vil indføre røgfri skoletid fra sommer 2020. Der er endvidere tre nominerede uddannelser til årets røgfri ungdomsuddannelse 2019 (Nyborg Gymnasium, Social- og sundhedsskolen Syd og Middelfart Produktionsskole). Vinderen findes og offentliggøres foråret 2019.

Sideløbende arbejdes der administrativt med et program for tobaks- og alkoholintervention på sygehusene. Afsættet er Danske Regioners udspil om forebyggelse og målet er en styrket indsats på alle sygehuse, så alle patienter tilbydes og henvises – hvis patienten ønsker det - til rygestop i kommunerne. Argumentet er, at de mange patientkontakter på sygehusene udgør et centralt potentiale for at løfte forebyggelsesindsatsen ved systematisk screening og henvisning samtidig med, at mange patienter i situationen er meget motiverede for at ændre vaner. Alle sygehuse er i gang med at implementere systematisk henvisning af patienter, der ryger, til kommunalt rygestop. Forventningen er, at indsatsen vil være fuldt implementeret i løbet af 2019.

Sygehus Lillebælt har som en strategisk prioritering valgt at sætte fokus på røgfri generation, sund start på livet, sund aldring og psykiatriske patienter med livsstilssygdomme. Sygehuset har implementeret at alle patienter spørges til deres rygevaner med VBA metoden (Very Brief Advice) og henvises, hvis de ønsker det, med en elektronisk kommunehenvisning til patientens hjemkommune til et kommunalt rygestoptilbud. Indsatsen har været i drift på alle kliniske afdelinger på sygehuset fra oktober 2018. Sygehuset har samlet set sendt over 1500 henvisninger til rygestop siden projektet startede op i maj måned 2018. Der er lige nu igangsat en pilottest på tre afdelinger omkring at spørge alle patienter til deres alkoholvaner og henviser til kommunale alkoholtilbud, hvis patienten ønsker det. Pilottesten kører på de tre afdelinger fra uge 12 – 15. Der foretages en evaluering af projektet i uge 15.

Odense Universitetshospital har indgået en samarbejdsaftale med kommunerne på Fyn og øer i regi af samordningsfora. Aftalen betyder, at hospitalet tilbyder patienter der ryger, at sende en henvisning til kommunalt rygestop. Implementeringen følges ved opgørelser hver fjerde måned. Herudover har hospitalet indgået en partnerskabsaftale med Odense Kommune for Røgfrit Odense år 2030. Aftalen har fokus på samarbejde om opsporing og henvisning til rygestoptilbud i forhold til patienterne, samt fokus på at reducere rygning blandt personalet på hospitalet og reducere rygning på alle matrikler.

Odense Universitetshospital og kommunerne på Fyn og øer har startet et to årigt projekt om KRAM-screening og opfølgning for borgere/patienter med psykiske lidelser og livsstilssygdomme. Herudover har hospitalet indgået en partnerskabsaftale med Odense kommune om Røgfrit Odense 2030, hvor kommunen bl.a. tilbyder hjælp til rygestop til personalet og deler erfaringer om branding af indsatsen. Endeligt har man igangsat et projekt med ansættelse af socialsygeplejersker for at kunne fokusere på sårbare borgere med særlige behov. Det sker i et tværgående samarbejde mellem afdelingerne på hospitalet samt Odense og Svendborg kommuner.

Sydvestjysk Sygehus er også i gang med at implementere en rygestopindsats efter forbillede fra Sygehus Lillebælt. Der forventes fuld implementering af indsatsen medio-slut juni 2019.

Psykiatrien har forebyggelse som særligt fokusområde. Konkret arbejdes der fortsat med børn og unges mentale trivsel i samarbejde med kommunernes Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) og ungdomsuddannelserne. Psykisk sårbare børn og unge og deres familier vil fremover modtage en tidlig, tværsæktoriel indsats i nærmiljøet, hvor der er fokus på, hvilke behov det enkelte barn har for at kunne bevare tilknytningen til hverdagslivet. På langt sigt er formålet også, at den tidlige og sammenhængende indsats for børn og unge vil forebygge, at mistrivsel og lettere psykiske problemstillinger

udvikler sig til svære og komplicerede psykiske lidelser, der kræver behandling i psykiatrien. I projektet udvikles en generisk samarbejdsmodel og der er fokus på kompetenceudvikling for frontpersonale og pårørende, ligesom der vil være indsatser i nærmiljøet som varetages i et samarbejde mellem psykiatri og kommune. Psykiatrisygehuset har i samarbejde med Socialdirektørforum fået 46 mio. kr. i satspuljemidler i 2018-2021 til projektet. Baggrunden er, at man ønsker at undgå, at psykisk sårbare børn og unge står uden hjælp. Det sker nogle gange, hvis de ikke tilhører målgruppen for psykiatrien og samtidig er svære at hjælpe i kommunerne uden den rette sparring og supervision fra psykiatrien.

Psykiatrisygehuset arbejder på, at man i samarbejde med Kolding Kommune gennemfører en audit på ti fælles borgere/patienter med henblik på at afdække deres forløb og drage læring heraf både i det brede forebyggelsesperspektiv, men også for at reducere anvendelse af tvang, herunder tvangsindlæggelser. Forventet opstart i foråret 2019.

3. Understøttende tiltag

Foruden de ovennævnte initiativer arbejder alle sygehusene med understøttende tiltag ved at dagsordensætte det nære og sammenhængende sundhedsvæsen gennem de lokale samordningsfora og via praksiskonsulentordningen.

Som afslutning på rækken af bilaterale møder om det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, mellem Odense Universitetshospital og ni kommuner, vil man holde møde og i fællesskab lægge en strategi for kommende bilaterale møder.

I Sygehus Sønderjylland har somatik og psykiatri, sammen med kommunerne, etableret et strategisk samarbejdsforum på direktørniveau ved siden af det lokale samordningsfora. Formålet er at understøtte det tværsektorielle samarbejde generelt og gennemføre helhedsorienterede, integrerede fælles borgerforløb. Siden september år 2017 er der etableret ét fælles samordningsforum for somatik og psykiatri. Almen praksis har en tredjedel af de 23 faste pladser i det nyetablerede samordningsudvalg.

Afslutningsvist kan det nævnes, at Psykiatrisygehuset pr. 1. februar 2019 har etableret en enhed for tværsektorielt samarbejde i sygehuset, som skal understøtte arbejdet med det nære og sammenhængende sundhedsvæsen mv.